Севимли шаиримиз

Бири вармыш, бири дохмиш Нохчалардан дарди чохмиш. Одунчу бир зона вахмиш Кенан, дуне она дармиш... ...Йыалды, Наркиз, кичик Хумар

Ву сомадан hаят ушар...

Охуйма халлар биш гагадыма алмр, ву гоканын яшдыры алаяла бирлэшдирир. Сонра башсыз галан ун сулан талеи, окидыг нубдрасси кезэумэзун гаршысындан аввлаяла аваа кечир; биз сада, тавш, селис дейилмиш мисралары, hадисэлэрэ долу фасилэлэри булаг сую кими ичир, дар hавасы кими сынэмэз чакирик. Бурадакы сэhрэмэланын севинчи ила севинир, кэдэри ила кэдэрлэнирик.

«Наркиз» поэмасынын эзьлдыгы вахтдан иллэр кечиб. Лакин орада тасвир олунан hадисэлэр инди да хатырымызадыр. Биз ушаг икан бу китабдан hамы тэсирлэнирдик. «Наркиз» поэмасында, о тээссурат, о дэйэрлэр бюкм да эйнилэ урэйимизэ йыалдыр. «Наркиз» поэмасындакы о ростакчик сэлэк бурун да бизим тасэввурумузда чакланыр. Бэдии эсэрин дэйэри, мэ'ирэ да эла бундадыр.

Севимли шаиримиз Мэдди Сейидзадэнин эрэлэминдэ чэхан шаирлэри өз эс-сэдасынын бизим урэйимизэ белэ тапыр. Кичик яшлы мэктэблидэн тутмуш, бөйүк яшлы охучулара гэдэр hамынын сэбзинэ ана лайдасы ээдэр эрэйи, күнэш истиси кими нурлыг олан бу hэгмлэр өз мэзмунунда дэрин бир мэнэбэнэ галандыгларындыр. М. Сейидзадэнин шеирлариндэ тэрбиэви мотивлэр—дорғулар, дузлуг, эмэйа өз инсана, Вэтэн торпагына, онун табиатина мэhэббэт мотивлэри кэнч нэсилин тэрбиэсиндэ бир hэят мэктэби вэзифэсини кечирмэлэрдир.

Ушаглыгдан бэри дилимиздэ ээзэр олан бу шеирлэрдэ биз, hэр шэйдан эввэл, сэсэн бир шаирин ээзирэн сакит, эсилмиш ки дэр чешмэси кими гайнар урэйини корурук. Бу өрэк о гэдэр тэмиз өз биллэрдэн ки, орадан гэлан hэр сөзү, hэр өз өзэрлэнмэ мэна тэмизлиги, сафлыгы, эсл инсани сифэтлэ-ри чэгырыр. М. Сейидзадэнин истэр кичик шеирлариндэ, истэрсэ да «Наркиз», «Гызыл гуш», «Балыгчылар» өз башы ири hэчмли эсэрлариндэ биз ялныз бу кэффиэтлэри корурук.

Севимли шаиримизин 50 яшы тамам олур. Шаир учун эли кэз hэдэр ки! О, ана да сэнэтиндэ hарарэтлэ, лакин пухта, сэлэф илэ ялыз йрадыр. Биз эминик ки, о, hэлэ эн яхшы сөзлэрини, эн көзэл шеир өз поэмаларыны бундан сонра hэмчэдир.

Ээиз шаиримиз өзү шеирларинин бириндә чох яхшы демишдир:

Дейирлэр гочалырсан, артыг эли яшын вар,
Ашарыда бир дэвранда гочалармы сэнэткар?!

Ушаглыгда ээзэн бу шеирлэрдэ биз, hэр шэйдан эввэл, сэсэн бир

Кәнчлик хатирәләри

Ядымдадыр илк шө'рим, комсомол заманларым,
Өмрүмүн бәһар чағы, о бахтлар әнларым,
Инди дә өз өнүндә көрүрәм буләвләнә...
Бир комсомол өйдашын өлкәнә тутуб мәни
Деди: «Шөр гадынында» шө'рини охумушам,
Өрә-көйә сығмадын сөнинчиндән о әхшам,
Нечә бу илк шө'рини охуду дөнә-дөнә...
Сәһәр өчмиш кими галхыб охудум ена.
О мүнәзи һәйчанла галаны алдыы әлимә
Синамдакы сөзләри дедим дөгмә әлимә.
Хәлгымчын, Вәтәнимчин аз-чох языб әрәтдым,
Комсомол сырасында күндән-күнә бөй атдым,
Кечибдир үзүн илләр әгарбса да башым
Ена дә комсомолдур әхыр достум, сирдашым,
Шө'римдә әчс олунан кәнчлийим, һәятымдыр,
Комсомол иләнамысын голудур, ганадыдыр.

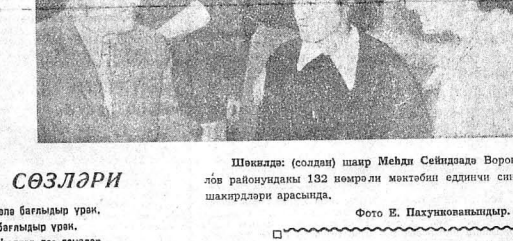

Шәкилдә: (солдан) шаир **Мәдди Сейидзадә** Ворошиловә районундакы 132 нөмрәли мәктәбин еднчи синиф шакирдләри арасында.

Фото Е. Пахункованыдыр.

Сәнубәр вә Сармашыг

Илларла бир сәнубәр
Бөй атыб чөлмишды,
Мәзәлләр вериб бага
Яшыл кәлкә салмышды.
Бағчалар өүл ачанда,
Бәһарын хош чағында,
Бир сармашыг өөйәрди
Бу сәрвин габағында.
Аз заманда өүл ачды
Чичәкләнди сармашыг,
Өүнүнү сөйр этдикчә
Олду өзүнө ашыг;
Гурулла сәнубәрә
Сөйләди: бөкмә бах!
Дилләрдә дастан олмаг
Мәнә арашыр анчаг.
Өүз илдир учалырсан...
Бир һөфтә бөй атдым
Ганад ачыб өөйләрә
Кәлдим мән сәнә чатдым.
Бир аз сәнә сөйү дә
Өтүб кечәрәм инан
Тәпә тәпә булутлар
Учуб кечәр башымдан
Сармашығын сөзүнә
Сәнубәр өүлүмсәди.
Бүтағрыны позмадан
Тәмкинлә она деди:
Ну гәдәр узанырсан
Һеч сөзүм өөхдур, узан!
Лакин чох ловга олма
Гой һәлә кәлсин хәзан
Сән онда өйүнәрсан.
Күн кечди хәзан кәлди
Күлләрин өөлисини
Дағыдыб позан кәлди,
Сармашыг да саралды
Дәнду солгун өрпаға.
Башга чичәклә кими
Сапаланды торпаға.

Үрәк сөзләри

Дейирләр ки, инчә бир төпә бағлыдыр үрәк,
Дейирәм ки, Вәтәнә, әла бағлыдыр үрәк.
Дейирләр: чох чалышан һәятдә тез гочалар.
Дейирәм: өмүр севә-сә өөзүндә үчалар.
Дейирләр ки, санин да өдәрини гәмин олмуш.
Дейирәм: шәдләт достум, севинч һәмдәмин олмуш.
Дейирләр ки, өмүрлар кичик бир әнә бөнзәр.
Дейирәм: мә'наны кин кениш чаһана бөнзәр.
Дейирләр: гочалырсан, артыг әлин яшын вар.
Дейирәм: бу дөвранда гочалармы сәнәткар?!

Һәятда ән әзиз, ән ширин шеи нәдир?

Охучулар Нурәддин Мүшәрәфановун мәктубуну мүзакирә әдирләр

Дилсиз чанлыларын һәятында...

Мән шаһидам олдуғум бир һадисәни данышачағам. 1953-чү илин ийун ајында. Сабиндакы бағда бир гоча отуруб кино филмини баллаҳмасыны көзләйирди. Гочанын јанында өз ону туласы чох һөрсәлиндә бағы кәзир вә енгәм сәс-һөбинин јанына гаҳыдыры. Мән гочадан:

— Ај гејн ки овда чох көзүачлу олур,—дејә сорушдум.

— Пох, огаум, онун јанында чох олмасаныз дахма, һәлә овда олмаҳыг.

— Нијә бела?

— Ону гоч ајнасы әвәзләдиј, —дејә гоча сөзә башлады,—О,гејн өјмәк олмасын. Әвәзлар мән районумузда чох мәшһур овчу идим. Бир дәфә туфәнкини котурә она чыхмышдым. Бүтүн кечәни көзләдә-бәнә јанына гаҳыдырды. Мән гочадан:

— Ај гејн ки овда чох көзүачлу олур,—дејә сорушдум.

— Пох, огаум, онун јанында чох олмасаныз дахма, һәлә овда олмаҳыг.

— Нијә бела?

— Ону гоч ајнасы әвәзләдиј, —дејә гоча сөзә башлады,—Өјмәк олмасын. Әвәзлар мән районумузда чох мәшһур овчу идим. Бир дәфә туфәнкини котурә она чыхмышдым. Бүтүн кечәни көзләдә-бәнә јанына гаҳыдырды. Мән јан јахына кәлдикдә көрдүјүм сәһәрдән әз гала ағлымы итирә биләҹәјдим. Сон јемә, һамилә өрнәјә баҳа-баҳа мәнә өјдәнмәјә бөнз бир һаванынын јумдамда мәнә олурду. Чейран өсә өлүм ајағында белә дилини чыхарыб бәдәнынына гурулмаг истәјирмиш...

Бах, һәмин ким туфәнкини сындырыб өачулуҗун дашына атдым.

Мәним бу әјнәјдә данышмагдан мәгсәдим Рүбабә халанын өлдаҗы ән әзиз, ән ширин шеи олмасы фикрини тәсдиг олмадыр.

Әсәд ӘСӘДОВ,
Азәрбајҹан ССР Әмәкдар Анадәмиҹиси ҹоғрафија институтунун әлми ишчиси.

Рамиз Бағыев һаглыдыр

Мән өз хөстәлијим институтунда Нурәддинлә бир отагда ишләдим. Көзүмүн бири балаҹа әдәләнмишди. Өјүмүз дә чох һөмсөһбәт идик. О, көзләринә нечә тутулдуғундан, ону илә нечә өзаб ва әзабләтләр чәкдиҗини, әчәлчә ширин дарыдыҗыны, бир ким ширин сөһбәт этдиҗинә заман тө'чили ярдым машынылә хөстәхана чавап бир әнгин көтүрдүләр. О, илан кими гымрылыр, әнлары ләнә ики көзүнү тутуб:

— Аман, доктор, өлурәм, көмәк әдин. Мәни һәятә гайтарын. Ахы мән һөвтдан өз камымы алмамышам...— дејә инилдәјирди.

Һәким Сәфәрли өолдаш тез хөстәнин көзләринә мүхтәлиф дәрманла өөб сарыды. Бу көнч Азәрбајҹан ССР Әлмләр Академијасы физика-риазијәт институтунун әлми ишчиси Салеһ Һачыев иди. О, лабораторијада тө'рүбә апараркән чиһаз парламаҗы, көзләринә кимјәви маддә төкүлмүшдү. Онун көр олмаг, өмрү бөө ишыг үзүнө һәсрәт галмаг тө'лүкәси вар иди.

Институт Бакымәрмәни гәрарлашдығы, инсанларынын сағлығында көзләр хаста өлан-бәзи сагалмаға башлады, бөө бир ај кечмәди ки, онун көзләринә тамамилә ишыг кәлди. Орасыны да гејд әдим ки, Нурәддинин дә һәятә гайтаран мәһз һәмин һәкимә өлмүшдүр. Әхшы өјдымдаҗы, һәким Шөмсөддин Нурәддинин көзләринә сағалтмаг үчүн өјнә-дән көләнә әдәр, бә'зән саатларда онун чарпаһысынын јанында отуруб ширин сөһбәт әдәрди.

Көрмәтләр Нурәддин! Бөс Сәлеһи, сөнө, мәни вә онларча башгаларына јүзләтин мүдҗин ишләнмиш бөө ишләри һәятә гайтаран профессор Сонахаанын Ахундова, Шөмсөханын, Ш. Сәфәрли, Һ. Әфендиев кими һәкимләрин инсанпәрвәрлијинә нечә бахырсан? Рамиз Бағыев чох бағлы олараг кө́стәрир ки, һәятда ән әзиз, ән ширин шеи инсанпәрвәрлик вә гајғысөзлүкдүр. Доступ, мәнә әлә кәлир ки, сон дө өз мәктубумда көрәк бу фикирдә олә́дым.

Шабан ШАБАНОВ,
АДУ-нун тәләбәси.

Дипломчу тәләбәләр

Инди Бакы көнд тәсәрруфаты техникумуна өолу дүшәнләр коридорда, аудиторијаларда, фоје кабинәләриндә, атаҗанада әјни сөзләри әшидәнләр:

— Һә, ишләр нечә кедир? Имтаһанлара һазырсанмы, диплом ишини өз әрәдәјр?

— Бәли, республикамызын алы мәктәб вә техникумларында бөө һөчлама имтаһанлары өзкөлмишдөр. Һамы гаршысында имтаһанлара һазырлашыр. Бу күнләр хүсүсән сонунчу курс тәләбәләри үчүн даһа мө'лүмдөр ки бир дөврдөр. Башга чүр дө ола биләмәз. Онлар имтаһанлара һазырлашмагла бәрабәр әјни заманда диплом ишиә дә өзырлар.

Көнд тәсәрруфаты техникумунун сонунчу курс тәләбәләринин бир чоху диплом ишини өзыб гуртармышдыр. Әликрәм Алмасов, Хейрулла Чәфәров декабрын ахырларында диплом ишләрини мүдафиә әдәчәкләр. Бу көнчләр көнд тәсәрруфатынын механикләшдирилмәси шө'бәсинә өөзүрләр. Хейрулланын диплом ишләрини дизел мүһәррикинин конструксијасына һәср олунмушдур. О, диплом ишинин мөвзусуну өөлә биринчи курсда охујаркән сечмиш вә о вахтдан бу һагда материал топламаға башламышдыр. Онун өүнү һөмишә көнд тәсәрруфат машынларынын арасында кечмишдир. Хейрулла ај тө'тилини дә һөмишә МТС-дә кечирдиј. Бу заман о, ери дүшөнүб машынларын тө'мирә өөлә́лә́рә көмәк әдирди.

Инди о, көнд тәсәрруфаты машынларынын өн кичик нөссөлөринин белә ишы бирдир.

Икинчи ај далбадан Умумитифаг көнд тәсәрруфаты сәркисинин иштиракчысы олан Чәфәров декабрын ахырларында диплом ишләрини мүдафиә әдәчәкдир. Бу көнчләр көнд тәсәрруфатынын механикләшдирилмәси шө'бәсинә өөзүрләр. Хейрулланын диплом ишләрини дизел мүһәррикинин конструксијасына һәср олунмушдур. О, диплом ишинин мөвзусуну өөлә биринчи курсда охујаркән сечмиш вә о вахтдан бу һагда материал топламаға башламышдыр. Онун өүнү һөмишә көнд тәсәрруфат машынларынын арасында кечмишдир. Хейрулла ај тө'тилини дә һөмишә МТС-дә кечирдиј. Бу заман о, ери дүшөнүб машынларын тө'мирә өөлә́лә́рә көмәк әдирди.

Инди о, көнд тәсәрруфаты машынларынын өн кичик нөссөлөринин белә ишы бирдир.

Икинчи ај далбадан Умумитифаг көнд тәсәрруфаты сәркисинин иштиракчысы олан Чәфәров декабрын ахырларында диплом ишләрини мүдафиә әдәчәкдир. Бу көнчләр көнд тәсәрруфатынын механикләшдирилмәси шө'бәсинә өөзүрләр. Чәфәрлә Хейрулланын диплом ишләрини бир тө'рәфдән Сонахаанын Ахундова, Шөмсөханын, Ш. Сәфәрли, Һ. Әфендиев кими һәкимләрин инсанпәрвәрлијинә нечә бахырсан? Рамиз Бағыев чох бағлы олараг кө́стәрир ки, һәятда ән әзиз, ән ширин шеи инсанпәрвәрлик вә гајғысөзлүкдүр. Доступ, мәнә әлә кәлир ки, сон дө өз мәктубумда көрәк бу фикирдә олә́дым.

Шабан ШАБАНОВ,
АДУ-нун тәләбәси.

Бир нечә сөз

Инканын өз арзусуна чатмасы учун чансәлијә мүнүм шөрт дир. Лакин бир чох өнчәсәјә бағлы өдинди бу өдинди бутун үзәрләрини өүзүнө өз сарлам олмасына өөрдә тутур, өүдүрлар ки, бөө шикәстлиј олан өолмаҗа да өмүр сүрүр өз истәкларинә чатырлар. Мәнчә, өзүз сағлам чансәлијә учун өрәк өсәдир. Урәк сағлам олса хәстәлик да инсана үстүн кәлә биллмәз.

Нушабә БАБАЕВА,
Ардасы өөкрәли мәктәбин шакирди.

Өстәфәт Аббасгулијева ана мәнәбәтинә өзиз тутур. Лакин өз көрпәсини ана өнсәсинә өдәрдиј. Мәнчә, һәр ана өз өзиз ушаг өсүн кашгы мәнасында, бүткөн мәнәбәт өз истәкдир.

Аббас АББАСОВ,
Нуха районундакы Тапаннаһат мәктәбинин муәллими.

Нурәддинин сусталыын өдиб чалабы дөхдур, олда да бөө өлмиш. Лакин, һәр кәсин өзүнө мәхсус дүшүнчә тәрзи, һәят өзиги, арзусу вардыр. Бунда өөрә да мән бу сулаа комкрет чалаб өөрмүрәм. Әлә күман өдирәм ки, гаҳет өүр бу дөрдө өстрафы өзөкгдир. Һәр ким чалабларын өксәриәтиндә наҳиет дүшүнүр.

Әбдүрәһим ЧӘФӘРОВ,
Әмзәбәјов району, Турҗан кәнди 65 нөмрәли өө.

Валерини хатырлајырсанмы

Охучулар «Азәрбајҹан ганчлары» гәзетиндә ҹәрчи олумшдур «Валери, биз сәнинлә дөхр әдирикә сөрәбәлли мәгаләни хатырлармамыш олмазлар. Валери башгалары учун өз чанындан кечир. Ону бу ишдидә сөз ән ајдын

Мәнчә, коллективчилик вә өзәтдашлыг бөрчүнү дәриндән баша дүшмәк кисси. Әлә бу ики кејфијјәт дә өзиз ушаглыгдан

Зөрбәли МУСТАФАЕВ,
Шамахы, Сабир адына педагоҗи мәктәбин тәләбәси.

бу техникумда Хейрулла вә Әликрәм кими ишкузар кәнчләр чохдур. Онлар кәләчәкдә өхшы бир көнд тәсәрруфаты мүтәхәссиси олмаг учун сө'ләә чалышырлар.

Ә. Чәфәрли.

Шәкилдә: Әликрәм Алмасов вә Хейрулла Чәфәров бирликдә диплом мүдафиәсинә һазырлашырлар.

Фото **Я. Хәлиловундур.**

Сән пионерләр сарайына кедирсәнми?

Хагани кучәсиндән кечиб кедәнләрин нәзәрини бурада һохарысында мүхтәлиф һейкәлләр көрүнән өрашылы бир бина чәлб әдир. Бир күн бу сарайдан мәктәбләрдә дәстәдә бурада дөгру ахышлар олир. Пайтахт мәктәбләри арасында бу бинаны таныышмы, һеч олмаса өмрүндә бир өрәфә дөгра бурая кәлмәјән вармы?!

Бәли, бура ушагларын өн севимли өрә—Бакы пионерләр сарайыдыр. Сарай һәр өүн 500-дән артыг ушаг кечир, онун кениш вә ишыглы лабораториларында, әзәнкин кабинетләрдә, өлматхана вә салонларда өз севдикләри ишләрлә мәшгул олур. Бурадакы мүхтәлиф дөрнәкләрдә иә миндән артыг пионер иштирак әдир. Онлар ничәсинә, техникана, биткичилијә... өсасларын өөрәнир, мүхтәлиф мүшаиләдә аларлар.

Сарайда бөйөклләр достлуг клубу вардыр. Клубун тәшкил олумса тарихи о ҹәрә учун олмаса да, бурада ишләр чох да мараглы гурулмушдур. Клубун үзвләри хариҹи өлкәләрин мөктәбләриндә ишләмиш вә ишләјән өхлы бөө бир ишдә өрә́ә́ә́